

Podučljivo sliko vidimo pred seboj, sliko: do kakega nasilnega mišljenja, do kake trdosrčnosti in neliberalnosti in do kakošnih negativnih uspehov je prišla ustavoverna stranka vzlic nedvomno silnih pričetkov in iz početka dobrih namenov in samo za tega del, ker se ni mogla ubraniti prisiljeni zvezi, hudobnim nasvetom in naposled odločujočemu uplivu ekscesivnega, breznačajnega in hujskajočega časnikarstva.

Skrbimo tedaj, da ostane naše časnikarstvo značajno in zanesljivo ter da so možje, katerim je izročena odgovornost polna naloga, da opazujejo in izrazujejo javno mnenje, pravi rodoljubi in poštenjaki.

Današnji politični položaj obvlada delovanje ustavoverne stranke, da bi se preustrojila, njeni strastni boji proti vladi in vedno bolj naraščujoče narodno vprašanje. Naša razmera k vladi je tedaj ravno v tem trenutku velike važnosti.

Sedanji kabinet, kateri vodi tri leta državno krmilo, ni nikako strankarsko ministerstvo, ne odvisi od nikakih strankarskih vodij in ni organ nikake večine. Ministerstvo obstoji ne vsled kake strankarske zmage, ampak vsled potrebe miru med avstrijskimi narodi. Ono ima v sebi pogoje obstanka in ne potrebuje za svoj obstanek nobenih organičnih vtikanj, nobene privatne policije, nobenega preganjanja družega mnenja, nobenih izrednih naredeb.

Mi smo temu ministerstvu pokazali svoje zaupanje in jaz menim, da bi ga tudi odsihmal ne smeli zapustiti v nobenem vprašanju politične važnosti, kajti ravno nas najbolj zanima, da je pravična in blaga vlada tudi močna.

In ko bi tej vladi celó nemogoče bilo, takoj in vse naše zahteve, katere opravičeno stavimo gledé narodnosti, izpolnjevati, ne sme nikdo pozabiti, da mora vlada le počasno, neofenzivno, po skušnjah in posredovalnih naredbah postopati, ako hoče zvesta ostati svojemu pomirljivemu programu.

Bila bi napaka nepopravljiva, da bi ne mogla ostati brez nasledkov, ko bi se izredno težka vladna akcija v narodnem vprašanju preprečila po uporih in sklepkih, kakoršne ustvarja samo kratkovidna nezadovoljnost in politična neukretnost.

A nasprotno je upati, da bode ravno sedanjemu ministerstvu, katero je danes celó svoje nasprotnike prisililo k spoštovanju, kmalu se posrečilo, da zadostuje terjatvi avstrijskih narodov po jezikovni ravnopravnosti ter tako konec storí za 19. stoletje sramotni zmoti in zavržljivemu mnenju, da se smejo narodi zarad nekkih upravnih ali gospodarskih koristi iznenaroditi, to je, da se smejo v razvoji in rabi svojega jezika zadržavati, žaliti in ovirati.

Izpeljava narodne ravnopravnosti se more le od vlade zahtevati, ker le vlada jo more dovoliti in zagotoviti, nikoli pa kaka stranka in nikdar kot plačilo za kak kompromis.

Pa, da smem še enkrat izreči svoje uverjenje: kedar poneha nezaupnost in skrb pred germanizacijo za vse dežele in narode te velike države, potem nastane dolžnost, da se odkritosrčno in v mejah po državnem interesu zaznamovanih oziramo na nemški jezik ter s tem izpolnujemo državno protizahtevo, katera je tako stara, kakor Avstrija, in katera se ne sme opuščati, ako se neče opasno rušiti vez, ki oklepa vse narode, oslabeti naše vojne sile ter nevarno omajevati celo državno upravo.

Konečno imam do svojih častitih volilcev le še to prošnjo, da me ohranijo v dobrohotnem spominu.

Josip vitez Schneid s. r.

Obraavnave deželnih zborov.

Deželni zbor kranjski.

V šesti seji 25. t. m. se je najprvo prebral vladni dopis o tem, da si bo vlada na vso moč prizadevala, zemljišno-odvezne zadeve na Kranjskem do konca leta 1884. v red spraviti in da bo v ta namen nastavila še tretjega komisarja. Stroški tega pa se ne bodo plačevali iz državnega zaklada.

O prošnji radoljske občine za posebno postajo se sklene, da se oddá vladi, naj se po moči ozira ná-njo. To prošnjo podpiral je tudi grof Thurn, ki je predsedstvo med tem prepustil gosp. Grasselliju.

Potem se več prošinj reši ugodno in neugodno in podeli več podpor v denarji. V tajni seji se sklene še, z gosp. Hočevanjem pogoditi se za zaostanke pri vžitinskem davku, katerih dežela zahteva 10.000 gld. Obvelja, da gosp. Hočevan plača 7000 gold. Seja se potem sklene.

Interpelacija

do preblagorodnega gospoda c. kr. deželnega predsednika, stavljena v 4. seji deželnega zbora kranjskega dne 19. septembra t. l.

(Konec.)

Da bi toraj vstregel željam nemškega „Schulvereina“, se c. kr. deželni šolski svet kranjski ni zbal prelomiti postavu.

Po tem takem ni čuda, da se je med nekaterimi učitelji vgnjezdila misel, kakor da bi bilo ravnanje nemškega „Schulvereina“ postavno, da so začeli hlepiti po njegovih darilih („Ehrengaben“ jih imenuje prej omenjeno letno poročilo nemškega „Schulvereina“) in menili se pri svojih viših še prikupiti, ako podpirajo to društvo in njegove namene. Od tod tudi prihaja, da so med 264 udi, ki jih „Schulverein“ po omenjenem poročilu na Kranjskem ima, c. kr. profesorji, šolski nadzorniki itd. najgorečnejši privrženci in najmarljivejši misijonarji tega naši deželi tolikanj nevarnega in narodu slovenskemu tolikanj sovražnega društva.

Med njimi se v prvi vrsti odlikuje c. k. učitelj na tukajšnji učiteljski pripravnici in c. kr. okrajni šolski nadzornik Viljem Linhart, ki je celó tajnik tukajšnjega „Schulvereinovega“ oddelka. Za obiskovanje šol svojega okraja nima dosti časa, ker nekaterih šol menda po dve in celó 3 leta ni obiskal, ali jih vsaj od znotraj ni videl, dasi §. 29. postave od 25. februarja 1870. l. o šolskem nadzorstvu c. k. okrajnim šolskim nadzornikom zaukazuje redno obiskovanje šol; čas pa je imel, da je lani načelnika nemškega „Schulvereina“ dr. Weitlofa spremljal po naši deželi ter mu pomagal društvene namene razširjati; čas je imel, da je kot pooblaščenec nemškega „Schulvereina“ dovršil v Maverlu nakup hiše, v kateri hoče omenjeno društvo napraviti nemško šolo; čas je imel, da je šel letos s posebno komisijo v maverlsko šolo izpraševati, dasi ta šola spada v črnomaljski šolski okraj, in je morala c. kr. žandarmerija gospodu nadzorniku in njegovim tovarišem pokazati pot nazaj na Kočevsko in jih podučiti, da v črnomaljskem okraji nimajo nič opraviti. Na vprašanje žandarmovo pripoznal je gosp. nadzornik menda sam, da je prišel tje v imenu nemškega „Schulvereina“, ki mu je dal pravico ogledati šolo; toda on ni ogledoval samo šolskega poslopja, ampak je tudi otroke iz-